

**Pita
ndê bapia ɳamata-ɳga
Yom whê bapia didec sa-ɳga**

Ngac naŋ to bapia didec iŋ Pita, Yisu ndê aposel dan. In to têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ɳga naŋ sêmbo babalip tôm gameŋ hoŋ naŋ lau Rom-ɳga sem gôliŋ. Lau dau sêhôc ɳawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa ɳac tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ɳga.

Pita tac whiŋ bu puc ɳac dôŋ, bu sêlhac ɳaŋga ma ti atac ɳayham tu mwasinj atu ti ɳawasi atu naŋ Anötö gic bata tu ɳac-ɳga yêc undambê. Tôm Anötö unj Yisu sa akêŋ lau batê-ɳga, naŋ oc kôm têŋ ɳac bocdinaŋ. In to yom pi ɳandê ti ɳawapac daêsam naŋ Yisu hôc têŋ ndoc iŋ mbo nom, ma sôm bu lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêwêkaiŋ iŋ ndê lêŋ dinaŋ. In whê sa bu ɳawapac tidau-tidau gitôm bu puc ɳac dôŋ, ma tiŋambu têŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, naŋ ɳac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêŋ ɳayham ma dabun bu lau sêkêŋ whiŋ-ɳga sêŋkuc.

Pita gic hu ndê bapia ɳamata-ɳga

¹ Aö Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia didec têŋ mac lau naŋ Anötö kêyalinj mac sa, mac lau naŋ ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameŋ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-ɳga.

² Damanj Anötö kêyalê gêŋ hoŋ muŋ su, dec kêyalinj mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êŋgwasinj mac nem sac hoŋ su, ma bu Nalau Dabuŋ kôm mac

ati lau dabuŋ, naŋ daŋam wambu Kilisi ɳapep. Mwasin̄ ti yom malô akēŋ Anötö ēŋsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiŋ atu nem yac si-ŋga

³ Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. ɻahu bu iŋ tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêŋ dau ɻandô sa bocdec bu, iŋ uŋ Yisu sa akēŋ lau batê-ŋga, ma piŋ yac dôŋ tam damin̄ iŋ, ma bocdinaŋ dec yac dakêŋ bataŋ ɻandô ɻayham kôlêc, naŋ bu oc dandöc taŋli ɻapaŋ.

⁴ Ma dawêkaiŋ gêŋ lêŋsêm ɻayham, naŋ ndê ɻawasi oc niŋga dom, ma tôm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêŋ dau sa gwanaŋ tu mac-ŋga yêc undambê.

⁵ Mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa su, ma iŋ kêmasaŋ mwasiŋ dau ɻa-ɻandô su ma hôŋ têm bu tôc ɻandô dau asê tiawê têŋ bêc ɻambuŋga. Ma tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö ndê ɻaclai oc yob mac e atap ɻandô dau sa.

⁶ Aö kayalê bu mac ambo ti atac ɻayham atu ɻapan̄ tu Anötö ndê mwasiŋ hoŋ dinan̄-ŋga. Magoc aö kayalê bu ɻawapac daësam tap mac sa têŋ ɻasawa dindec, dec kôm mac nem ɻalôm ɻawapac whiŋ. Mac ac waê bu atap gêŋ dau sa, magoc iŋ gêŋ ɻasawa apê-ŋga en̄.

⁷ Mac aŋyalê bu lau sêpec gol tu bu ɻadômbwi niŋga ma gol ɻawasi solop gacgeŋ yêc. Ma ɻalêŋ tigeŋ, ɻawapac naŋ tap mac sa, naŋ meŋ bu ēŋsahê mac nem akêŋ whiŋ. Anötö gêlic mac nem akêŋ whiŋ bu gêŋ ɻandô, gitôm gêŋ ɻaoli atu, naŋ hôc gêlêc gol naŋ oc niŋga whiŋ nom dindec, naŋ su. Ma mac bu ahôc ɻawapac ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ɻaŋga, dec têŋ ndoc Yisu Kilisi mbu meŋ têŋ

bêc ɳambu-ŋga, naŋ iŋ oc toc mac sa ma kēŋ waê ti ɳawasi ɳayham tēŋ mac.

⁸ Mac nem daŋ gêlic Yisu pi tandô dom, tēŋ ɳamata-ŋga e meŋ tēŋ kwahic dec, magoc mac atac whiŋ iŋ ma akēŋ whiŋ iŋ ambo. Ma mac nem atac ɳayham tu iŋ-ŋga iŋ gêŋ atu andô, ma hôc gêlêc ɳamalac si gauc me yom tu awhê sa-ŋga.

⁹ Ma ndoc men kêpiŋ bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ɳa-ɳandô sa, naŋ ti mac nem akēŋ whiŋ ɳahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga asê

¹⁰⁻¹¹ Lau propet sêhoc yom asê muŋ su, pi mwasiŋ naŋ mac atap sa su. Kilisi ndê ɳalau mbo ɳac si ɳalôm, ma kêgilí ɳac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga. ɳalau dau hoc asê têŋ ɳac gwanaŋ su, bu Anötö ndê Mesaya oc hôc ɳandê, ma tiŋambu tap ɳawasi atu sa. Magoc ɳac sêŋyalê têm ti ndoc ma ɳalêŋ su dom, ma tu dinan-ŋga dec sêkôm ɳanġa bu sêkip ɳahu sa.

¹² ɳalau tōc asê têŋ lau propet bu yom naŋ sêhoc asê, naŋ tu ɳac dau-ŋga dom, magoc sêhoc asê gwanaŋ tu sênen mac sa-ŋga. Ma lau naŋ sêhoc ɳawaê ɳayham asê têŋ mac, naŋ sêwhê yom dau sa ɳa ɳalau Dabuŋ naŋ Anötö kēŋ sip akēŋ undambê meŋ, naŋ ndê ɳaclai. Gêŋ hoŋ naŋ propet sêhoc asê, naŋ Anötö ndê arjela bocdinaŋ tac whiŋ ndu andô bu sêŋyalê ma sêlic ɳandô.

Dasa lêŋ dabuŋ dandic ɳawaê

¹³ Tu dinan-ŋga dec akôc gauc ɳapep pi lêŋ bocke iŋ lêŋ solop tu asa-ŋga, ma ambo ti nem gauc ɳawa. Akêŋ batam ɳapan ti tamkwê mwasiŋ atu naŋ mac oc atap sa têŋ bêc naŋ Yisu oc hoc dau asê.

14 Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec danjam wambu in ɻapep, ma ahu mêtê sac hoñ nañ mac akôm têñ ndoc mac am gauc Anötö, nañ siñ.

15 Anötö nañ kêgalêm mac sa ati in ndê, nañ in dabuñ andô. Tu dinañ-ɻga dec ayob daôm nem lêñ hoñ bu akôm mêtê dabuñ enj, atôm inj dau.

16 Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aö Anötö dabuñ, bocdinañ asa nem lêñ dabuñ enj. **[Lev 11:44-45]**

17 Ambo nom atôm lau apa, ma atoc Anötö ma atoc inj sa ɻapep. ɻahu bu Anötö, nañ mac ata bu Damañ, nañ oc toc ɻamalac danj sa hôc gêlêc danj dom, têñ ndoc inj êñsahê lau hoñ pi ɻac si lêñ. Inj oc êñsahê lau hoñ ɻa dôhôñ tigeñ.

18 Muñ-ɻga mac atôm lau akiñ mêtê sac-ɻga, tu lêñ gauc mbasi-ɻga nañ apami sic dulu têñ mac. Magoc Anötö gêmlhi ti kêgapwêc mac su yêc sakinj mêtê sac-ɻga dinanj. Inj gêmlhi mac su, ɻa gêñ nañ oc ninga whinj nom dindec gitôm gol me silba, nañ dom. Mba. Mac anjyalê su bu

19 inj gêmlhi mac su ɻa Kilisi ndê dac, nañ hôc gêlêc gêñ ɻaôli atu-tu nom-ɻga hoñ su. Kilisi kêñ dau ti da gitôm domba ɻawasi ɻayham nañ ɻasac mbasi.

20 Anötö kêyalinj inj sa têñ ndoc inj kêñ undambê ti nom su dom, ma tôc inj asê tiawê têñ têm ɻambu-ɻga dindec, tu mac-ɻga.

21 Ma tu gêñ nañ Kilisi dau kôm tu mac-ɻga, dec mac akêñ whinj Anötö, nañ uñ inj sa akêñ lau batê-ɻga, ma kêñ ɻawasi atu têñ inj. Bocdinañ kwahic dec Anötö ti mac nem akêñ whinj ɻahu, ma mac akêñ batam bu atap mwasiñ atu nañ inj gic bata têñ mac, nañ sa.

22 Mac asôc yom ɻandô ɻapu su, dec ahu lêj ti mêtê ɻadômgbwi hoj siŋ su, tu bu aŋkuc mêtê ɻandô atac whiŋ asidôwai-ɻga. Bocdinaŋ kwahic dec aö wateŋ mac bu akêj nem ɻalôm sambuc bu akôm mêtê dau ɻandô sa-ɻga.

23 Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ɣahu sip gêj nom-ɻga naŋ gic waê bu niŋga, naŋ daŋ dom. Mba. Mac atiwakuc ɣahu sip Anötö ndê Yom naŋ gitôm gêj tali, ma oc yêc ɻapaŋ eŋ.

24 Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac nom-ɻga hoj sêtôm kwaŋ, ma ɻac si waê gitôm ɻaola ôm-ɻga.

Kwaŋ yêc ɻasawa apê ma tibasô, ma ɻaola bocdinaŋ kêsôlô.

25 Magoc Pômdau ndê yom yêc ɻapaŋ. *[Ais 40:6-8]*

Ma Pômdau ndê yom dau, iŋ ɻawaâe ɻayham naŋ sêhoc asê têj mac su.

2

1 Tu dinaj-ɻga dec ahu mêtê sac-sac hoj siŋ. Mêtê alic lau sac-ɻga hoj, mêtê aŋsau lau-ɻga, mêtê dasôm yom ɻayham magoc dakôm ɻandô sa dom-ɻga, mêtê lêmuŋ-ɻga ti lêj dapu lau-ɻga tidautidau, naŋ ahu hoj siŋ.

2 Akôm ɻanŋa bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ɻalôm e tidôŋ, ɻalêj tigeŋ tôm balêkoc dedec tac whiŋ bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akêj whiŋ êŋsôwec tiatu ma alhac ɻanŋa e atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ɻga ɻa-ɻandô sa.

3 Mac aŋyalê Pômdau su ma aŋsahê su bu iŋ ndê mwasinj iŋ ɻayham, bocdinaŋ dec ahu mêtê sac hoŋ sinj, ma aŋsalé gêŋ tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ɻamata-ŋga andu-ŋga

4 Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö kêyaliŋ sa ti hoc ɻamata-ŋga bu kwê ndê andu lhac ɻahô-ŋga. ɻamalac sêtec iŋ, magoc Anötö dau kêyaliŋ iŋ sa, ma gêlic iŋ ɻayham kêlêc.

5 Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö bu kwê sa ti ɻalau Dabuŋ ndê andu. Ma iŋ kêyaliŋ mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akiŋ iŋ atôm iŋ ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gweleŋ ɻandô, naŋ bu akêŋ daôm sambuc atôm da naŋ iŋ oc lic ɻayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga.

6 Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ aö dauŋ kayaliŋ sa ma galic ɻayham kêlêc bu ti hoc ɻamata-ŋga andu-ŋga.

Asa naŋ kêŋ whinj iŋ, naŋ oc maya dau dom. *[Ais 28:16]*

7 Mac akêŋ whinj dec alic hoc dau ɻayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whinj dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ɻamata-ŋga yêc andu dau. *[BW 118:22]*

8 Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

Iŋ hoc naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ. *[Ais 8:14-15]*

Nac sêpeŋ, ɻahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naŋ Anötö hoc asê gwanaŋ su.

Anötö ndê lau si lêŋ

9 Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu ahu ɻasəc sinj ma ambo iŋ ndê ɻawê atu ɻalôm, naŋ kêyalinj mac sa muŋ su ati iŋ ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ tonj tigeŋ, ma anem akiŋ iŋ gitôm lau dabuŋsiga naŋ sem akiŋ ɻac si Kiŋ. Iŋ kôc mac sa ati iŋ dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ atu-tu hoŋ naŋ iŋ kôm tu mac-ŋga.

10 Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma muŋ-ŋga mac atap iŋ ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

11 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Nom dindec ti mac nem malam ɻandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aö bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ɻalôm akwa-ŋga ɻandô sa dom. Bu mêtê kainj dinaj gitôm ɻacyo naŋ gic siŋ têŋ mac ɻapanj, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su.

12 Mboe lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêŋgôliŋ yom pi mac, ma sêšôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhiŋ ɻac ma ayob bu akôm mêtê ɻayham eŋ, dec ɻac oc sêlic bu mac nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ ɻayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênen dau kwi ma sêkôc Anötö sa ti ɻac si Pômdau, ma sêmpinj iŋ têŋ ndoc iŋ mbu têŋ yac meŋ.

Dasôc gôliŋwaga ti ɻadaui ɻapu

* **2:10:** Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têŋ Hosea bu sam iŋ ndê balêkoc daŋ bu ‘Aneŋ lau dom’ (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu ‘Lau naŋ aö atac whiŋ ɻac dom’ (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaj sêti dôhôŋj lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö. Magoc tiŋambu iŋ tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ɻac bu ‘Aneŋ lau’ (Hos 2:1, 23b) ma ‘Lau atac whiŋ-ŋga’ (Hos 2:1, 23a).

13 Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hoŋ naŋ sem gôliŋ sêmbo nom, naŋ ɻapu. Asa naŋ ti mac nem kiŋ atu, naŋ asôc iŋ ɻapu.

14 Ma lau naŋ kiŋ dau kêkiŋ bu sênem gôliŋ gameŋ ɻatô, naŋ asôc ɻac ɻapu bocdinaŋ. Iŋ kêkiŋ ɻac bu sêkêŋ ɻagêyô têŋ lau naŋ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau naŋ sêkôm ɻayham, naŋ sa.

15 Bu Anötö tac whinj bu mac akôm mêtê ɻayham en, e lau gauc mbasi-ŋga naŋ sêŋyalê iŋ ti ndê yom dom, naŋ sêŋgapic whasun ahuc, ma tôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi mac.

16 Ambo atôm lau akiŋ ɻambwa dom, magoc ambo atôm lau naŋ sêti ɻadau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kêŋ ɻasawa têŋ mac bu asa lêŋ sac-ŋga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau akiŋ, dec asa nem lêŋ aŋkuc iŋ ndê atac whinj.

17 Atoc lau hoŋ sa ɻapep, ambo ti atac whinj asidôwai sêkêŋ whinj-ŋga hoŋ, atöc Anötö ti asôc iŋ ɻapu ɻapep, ma atoc nem kiŋ nom-ŋga sa.

18 Mac lau naŋ am akiŋ ɻadaui, asôc ɻac ɻapu ma atoc ɻac sa ɻapep. Akôm ɻalêŋ tigeŋ têŋ ɻadaui ɻayham naŋ sêyob mac ɻapep, ma têŋ ɻadaui sac naŋ si ɻalôm apê, naŋ bocdinaŋ.

19-20 Mac bu akôm sac dom, magoc sêkêŋ ɻandê têŋ mac tu aŋyalê Anötö ma aŋkuc iŋ-ŋga, dec ahôc gêŋ dau, ma gauc nem bu Anötö gitôm bu êmwasiŋ mac ô ɻandê dinaŋ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, naŋ tamkwê mwasiŋ daŋ ô ɻandê dau dom, bu iŋ lêŋ solop bu sêmatôc mac.

Taŋkuc Kilisi ndê dôhôŋ hôc ɻandê-ŋga

21 Bu lau naŋ Anötö kēgalêm ɳac sa, naŋ sic waê bu sêhôc ɳawapac kaiŋ dinaŋ. Nahu bu Kilisi hôc ɳandê tu mac-ɳga bocdinaŋ, dec tōc dôhôŋ tēŋ mac bu aŋkuc-ɳga.

22 Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:
Iŋ kôm sac danj dom, ma sôm yom sac danj sa
whasuj dom. [Ais 53:9]

23 Têŋ ndoc lau sêšôm yom sac-sac pi inj ti sêpu inj,
naŋ inj sôm yom sac danj ô dom. Ma têŋ ndoc sêkêŋ
inj hôc ɳandê, naŋ gic ndoc ɳac bu kêŋ ɳagêyô-ɳga
dom. Mba. Iŋ kêŋ dau sambuc sip Anötö amba,
naŋ oc êmatôc gêŋ hoŋ ɳalêŋ gitêŋ.

24 Iŋ hôc yac neŋ sac ɳagêyô pi dau ɳamlic, têŋ
ndoc inj mbac ndu pi a gicsô dau. Iŋ kôm bocdinaŋ
tu bu yac dahu mêtê sac siŋ gitôm lau batê sêhu
gêŋ nom-ɳga siŋ, ma dambo tanjli ti dasa lêŋ gitêŋ
eŋ. Mêtê sac inj gitôm gêmbac atu naŋ kôm yac
hoŋ, magoc ɳandê atu naŋ Yisu hôc, naŋ kôm yac
ɳayham sa tiyham.

25 Bu muŋ-ɳga mac akôm mêtê sac tidau-tidau
tôm domba naŋ si ɳadau mbasi, ma sêmbo babalip.
Magoc kwahic dec mac ambu atêŋ ɳgac ɳayham
yob domba-ɳga, naŋ yob mac nem gatôm ɳapep eŋ.

3

Lauwhê ma lauŋgac si lêŋ ɳayham

1 Aö bu wanem la mac lauwhê whiŋ bocdec bu,
asôc nem akweŋi ɳapu ɳapep. Ma ɳalêŋ dinaŋ mac
naŋ nem akweŋi sêkêŋ whiŋ yom ɳandô dom, naŋ
mboe mac nem lêŋ ɳayham oc nditôm bu nem ɳac
kwi ma sêkêŋ whiŋ. ɳac oc sênenem dau kwi ɳahu sip

yom daêsam naŋ mac bu asôm tu bu anem ɻac kwi-ŋga dom.

² Mba. Sêkac dau kwi ɻahu sip ɻac sêlic bu mac atoc Pômdau sa ɻandô, ma asa nem lêŋ ɻawasi eŋ.

³ Mac lauwhê aŋgô. Akôc gauc ɻapep pi gêŋ awê-ŋga tôm anem bocbiŋ kêclauŋ, me gôlôŋ ɻamlic-ŋga ti ɻakwê ɻaolî atu-tu. Bu gêŋ dinaŋ ɻadaŋ oc kôm mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga dom, ma bocdinaj gauc nem êŋlêc dom.

⁴ Gêŋ naŋ kôm mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ lêŋ ɻayham ti lêŋ malô naŋ yêc siŋ dau yêc nem ɻalôm. Mêtê kaiŋ dinaŋ Anötö tac whinj hôc gêlêc, ma oc tôm dom bu niŋga.

⁵ Bu lauwhê dabuŋ muŋ-ŋga-ŋga naŋ sêkêŋ whinj Anötö, naŋ sêŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ. ɻac sêšôc si ɻgaci ɻapu, dec sêti lauwhê ti aŋgô.

⁶ Gauc nem Sara, naŋ sôc inj nakweŋ Abraham ɻapu ma sam inj bu ndê ɻadau. Ma mac bu akôm mêtê ɻayham eŋ, ma atoc daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom, naŋ mac atôm Sara ndê atuwêi.

⁷ Ma aö bu wanem la mac lau-ŋgac whinj bocdec bu. Mac aŋyalê su bu mac nem lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinaj ayob bu asa lêŋ ti gauc tu ambo awhinj ɻac-ŋga, ma bu atoc ɻac sa ɻapep. Ma gauc nem bu mac hoŋ oc atap Anötö ndê mwasiŋ andöc tamli-ŋga sa awhinj daôm. Mac lauŋgac aŋkuc lêŋ dinaŋ, dec gêŋ daŋ oc lhac mbec naŋ ateŋ têŋ Anötö, naŋ ahuc dom.

Lêŋ ɻayham bu lau sêkêŋ whinj-ŋga hoŋ sêŋkuc

⁸ Aö bu wasôm yom ɻatô tiyham naŋ gic waê mac hoŋ. Ambo awhinj daôm ti ɻalôm tigeŋ. Tamwalô nem asidôwai naŋ sêhôc ɻawapac, ma

anem ɳac sa bu atôc nem atac whinj ɳac-ɳga asê.
Ma ahu gauc atoc daôm sa-ɳga hoŋ sinj.

⁹ Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidaudau-
tidau têŋ mac, naŋ ayob bu akôm ô dom. Magoc
asôm yom ɳayham ma anem mbec lau dau. Nahu
bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap inj dau ndê mbec
ɳamwasinj sa.

¹⁰ Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec:
Asa naŋ tac whinj bu mbo ɳayham tôm inj ndê têm
mbo tali-ɳga, naŋ yob whasunj têŋ yom sac-sac
ma yom tasaj hoŋ.
¹¹ Inj puc dômbwê mêtê sac hoŋ ma kôm mêtê
ɳayham eŋ, ma êŋsahê ɳaŋga bu sa ndê lêŋ hoŋ malô
eŋ.

¹² Nahu bu Pômdau tatinj lau gitêŋ ma kêŋ daŋga
ɳac si mbec. Magoc inj atac tec ma aŋgô yaê
lau sêkôm sac-ɳga. *[BW 34:12-16]*

Lau naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ oc sêtap kisa sa

¹³ Mac bu akêŋ nem ɳalôm sambuc tu akôm mêtê
ɳayham-ɳga, dec asa oc kêŋ sac mac?

¹⁴ Magoc mac bu ahôc ɳawapac ma atap kisa sa
tu asa lêŋ gitêŋ-ɳga, naŋ atôc daôm ti ahêgo daôm
dom, bu mac atap Anötö ndê mwasinj sa su.

¹⁵ Apo Kilisi sa ti Pômdau ndöc nem ɳalôm. Akôc
gauc ɳapanj pi Anötö ndê mwasinj ɳayham naŋ mac
tamkwê ambo, dec têm bocke lau bu sêndac mac pi
gêŋ dau, naŋ mac atôm bu awhê gêŋ dau ɳahu sa
têŋ ɳac.

¹⁶ Magoc akôm gêŋ dau ti asap lêŋ malô dôŋ, ma
atoc lau hoŋ sa. Ayob daôm bu asa nem lêŋ hoŋ
ɳapep eŋ, dec oc tôm bu ambo ti atac pa su bu mac
nem giso mbasi. Ma lau naŋ sêpu lêŋ ɳayham naŋ

mac asa tu akēŋ whin Kilisi-ŋga, naŋ oc maya dau tu ŋac si yom-ŋga.

¹⁷ Anötö bu kēŋ ŋasawa tēŋ lau bu sêkēŋ ŋawapac tēŋ mac tu akôm mêtê ŋayham-ŋga, naŋ ŋayham, hōc gêlêc sêkēŋ ŋawapac tēŋ mac tu akôm mêtê sac-ŋga.

Kilisi ndê mbac ndu ŋa-ŋandô

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigen tu lau hoŋ si sac-ŋga. Kilisi in ŋgac gitêŋ, tigen in hôc ŋawapac dau ô yac lau dakôm sac-ŋga, bu êmasaŋ lêŋ datigasuc Anötö-ŋga. In mbac ndu gitôm ŋamalac ti ŋamlic nom-ŋga, magoc Anötö uŋ in sa ti ŋalau.

¹⁹ Ma ti ŋalau dec in gi hoc ndê tisa ŋawaê asê, tēŋ ŋalau naŋ sêndöc gapocwalô.

²⁰ Ŋalau dinaŋ,* ŋac daŋgapêc tēŋ Anötö tēŋ Noa ndê têm. Têŋ têm dinaŋ Anötö kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma hôŋ Noa bu ndic dabîŋ waŋ atu naŋ in sô. Ma waŋ dau gêm lau 8 solop si têŋ ndoc bu suŋ atu.

²¹ Bu dau tôm d ôhôŋ tu busanju naŋ gêm mac lau têm kwahic dec-ŋga si. Busanju dau gêm mac sa bu kêgwasiŋ ŋadômbwi ŋamlic-ŋga su ŋambwa dom. Magoc bu dau gêm mac si bu in piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi tu in ndê tisa akēŋ lau batê-ŋga, ma töc asê bu mac amatiŋ pwac awhiŋ Anötö bu asa nem lêŋ ŋawasi eŋ ambo in aŋgô-ŋga.

* **3:20:** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu ŋalau dinaŋ, ŋac aŋela sac naŋ daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê têm, dec in kēŋ ŋac sêndöc gapocwalô ŋapaŋ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ŋatô gauc gêm bu ŋac lau nom-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê têm, naŋ si ŋalau. Ma yom naŋ Yisu hoc asê têŋ ŋalau dinaŋ, naŋ bu töc asê têŋ ŋac bu in ku ŋac ti in ndê ŋacyo hoŋ dulu, têŋ ndoc in mbac ndu pi a gicsô dau ma tisa tiyham.

22 Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma ndöc Anötö ndê andô-ŋga, ma aŋela ma gôlinj ti ŋaclai hoŋ sêšôc iŋ ŋapu.

4

Lau sêkêŋ whin-ŋga si lêŋ

1 Kilisi hôc ŋandê ma mbac ndu tôm ŋamalac, ma boc-dinaŋ dec akôc gauc pi iŋ ndê lêŋ dinanj, ma amasanj daôm bu aŋkuc iŋ. Bu asa naŋ töc dau dom bu hôc ŋandê tu Kilisi-ŋga, naŋ tôc asê bu iŋ tec lêŋ mêtê sac-ŋga.

2 Ma boc-dinanj mêtê sac ŋhalôm ŋagalac-ŋga oc tôm dom bu nem gôlinj iŋ tiyham, ma iŋ oc sa ndê lêŋ hoŋ tôm Anötö ndê atac whinj, e iŋ ndê têm mbo tali-ŋga pacndê.

3 Bu têm baliŋ hic su mac akôm mêtê sac tidautidau, tôm lau naŋ sem gauc Anötö, naŋ sêkôm. Lau kaiŋ dinaŋ sêngaminj dau têŋ mêtê sac daŋ dom. Sêkôm mêtê ŋhalôm ŋagalac-ŋga ti mockainj-ŋga maya pac, seŋ asam ti sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga ŋapanj, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akiŋ gwam-ŋga.

4 Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêŋ whin-ŋga ahu ŋac si mêtê wachuc ti lêŋ sêkôm mêtê sac bambalinj-ŋga siŋ su, dec ŋac gauc gêm yom daêsam ma sêmbalinj yom ŋamalic daêsam pi mac, tu sêpu mac-ŋga.

5 Magoc Anötö oc êŋsu lau dau pi ŋac si mêtê têŋ iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga. Iŋ kêmasanj dau su bu êŋsahê lau naŋ sêmbo tali ti ŋac naŋ sêmbac ndu su.

6 Tu yom dinaŋ-ŋga dec sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau. Ma lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ si sêmbac ndu kêkuc lêŋ matôc-ŋga naŋ lau nom-ŋga hoŋ sic

waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-ŋga. Magoc tu ɳac sêŋgô ɳawaê ɳayham su-ŋga, dec ɳac si gatu gitôm bu oc mbo tali whiŋ Anötö.

⁷ Têm meŋ kêpiŋ su bu gêŋ kwahic dec-ŋga hoŋ oc niŋga. Bocdinaŋ atimêtê daôm ɳapep ma ambo ti gauc ɳawa tu ateŋ mbec-ŋga.

⁸ Asap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ hôc gêlêc mêtê ɳayham hoŋ su. Bu asa naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga gêm inj ahuc, naŋ tôm bu suc sac bocke naŋ inj ndê asidôwai sêkôm têŋ inj ɳapan, naŋ kwi.

⁹ Akôc lau sa ti andic ya ɳac, ma akôm ti atac ɳayham enj.

¹⁰ Anötö gic sam inj ndê mwasiŋ têŋ mac hoŋ bu akôm gweleŋ tidau-tidau. Akôc mwasiŋ dau sa ɳambwa dom, magoc mac tigen-tigen anem akiŋ nem asidôwai ɳapep tôm mwasiŋ dau puc mac dôŋ.

¹¹ Am asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê-ŋga sa, naŋ sôm yom tôm Anötö dau sôm yom sa am whamsuŋ. Am asa naŋ bu nem akiŋ gôlôwac dabuŋ, naŋ nem akiŋ tôm licwalô naŋ Anötö kêŋ têŋ am. Ma tu sakiŋ tidau-tidau naŋ mac hoŋ akôm-ŋga, naŋ dec lau oc sêmpîŋ Anötö tu Yisu Kilisi-ŋga. Datoc inj sa tu inj ndê ɳawasi ti ɳaclai-ŋga tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi oc sêtap kisa sa

¹² O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Asö tu ɳawapac ti kisa naŋ kwahic dec mac ahôc, naŋ-ŋga dom. Alic tôm gêŋ wakuc naŋ am gauc ɳahu, naŋ dom.

¹³ Magoc atac ɳayham bu mac awêkaiŋ Kilisi ndê lêŋ hôc ɳandê-ŋga. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc inj mbu meŋ, ma lau hoŋ sêlic inj ndê ɳawasi atu, naŋ mac oc atac ɳayham atu bocdinaŋ.

14 Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ɳaê-ɳga, naŋ gauc nem mwasinj atu naŋ mac atap sa su, bu Anötö ndê ɳalau ti ɳawasi atu mbo whiŋ mac.

15 Aö gasôm yom dec hêganôj ɳandê ti ɳagêyô naŋ lau sêhôc tu sic yomsu nom-ɳga popoc-ɳga dom. Mba. Bu mêtê dandic ɳamalac ndu-ɳga, danem kaŋ gêŋ-ɳga ma taŋgalôm lau daŋ si yom-ɳga, naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ɳga dom.

16 Magoc mac bu ahôc ɳandê tu aŋkuc Kilisi-ɳga, naŋ mayam daôm dom, magoc ampiŋ Anötö bu iŋ hê Kilisi ndê ɳaê pi mac.

17 Bu ɳawapac bocke naŋ tap yac sa têŋ têm kwahic-ɳga, naŋ meŋ bu êŋsahê Anötö ndê lau yac muŋ. Bocdinaŋ oc ɳalêŋ mba bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö ndê ɳawaê ɳayham dom, naŋ sêŋlêc saê ti ɳawapac têŋ têm ɳambu-ɳga.

18 Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu:

Lau gitêŋ naŋ sêtap Anötö ndê mwasinj nem ɳac si-ɳga sa, naŋ sêŋlêc ɳawapac dom. Bocdinaŋ lau naŋ daŋgapêc têŋ Anötö ma sêkôm sac ɳapaŋ, naŋ oc sêlhö su dom andô. *[Prov 11:31]*

19 Bocdinaŋ Anötö bu kêŋ ɳasawa têŋ lau bu sêkêŋ ɳawapac têŋ mac lau naŋ ati iŋ ndê, naŋ gauc nem yom daêsam e ahu mêtê ɳayham siŋ dom. Magoc akêŋ daôm sambuc asôc iŋ amba ɳapu, bu iŋ kêmasaŋ mac ti gêŋ hoŋ, ma oc hu mac siŋ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoŋ

1 Kwahic dec aö bu wanem la lau bata naŋ sêyob mac. Aö dauŋ ɳgac bata daŋ, ma aö dauŋ galic Kilisi hôc ɳandê ma mbac ndu. Ma aö oc wawêkaiŋ

inj ndê ɻawasi naŋ oc meŋ sa tiawê têŋ bêc inj mbu meŋ-ŋga.

² Mac lau bata, ayob Anötö ndê domba naŋ sêmbo mac nem gôlinj ɻapu, naŋ ɻapep. Akôm tu lau sênyaliŋ mac sa ti sêkac mac-ŋga dom, me tu akôc ɻaôli-ŋga dom, magoc ayob ɻac ti atac ɻayham ma ti nem ɻalôm sambuc tu anem akiŋ Anötö-ŋga.

³ Ma atôc dôhôŋ ɻayham têŋ Anötö ndê domba naŋ sêmbo mac ɻapu. Mac ɻadau ɻac, magoc atoc daôm sa me akôm gêŋ ti ɻaŋga têŋ ɻac dom.

⁴ Ma têŋ ndoc Yisu, naŋ ti lau sêyob domba-ŋga hoŋ si ɻgac atu, naŋ mbu meŋ, naŋ inj oc kôc mac sa ma kêŋ ɻaôli ɻayham ti ɻawasi atu têŋ mac, naŋ oc niŋga dom.

⁵ Mac lau wakuc, daŋam wambu ti asôc nem lau bata ɻapu. Ma mac lau hoŋ akôc gauc daêsam pi daôm me apo daôm sa hôc gêlêc nem asidôwai dom, magoc ambo ti aŋgwiniŋ daôm. Bu Anötö ndê yom dan, sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa, magoc kêmwasinŋ lau naŋ sêngwiniŋ dau. [\[Prov 3:34\]](#)

⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec ambo Anötö ndê ɻaclai ɻapu ma aŋgwiniŋ daôm, ma bocdinaj têŋ ndoc naŋ inj gêlic ɻayham, dec inj oc po nem waêm sa.

⁷ Gêŋ bocke naŋ kêŋ wapac mac, naŋ akêŋ sip Anötö amba, ɻahu bu inj gauc gêm mac ɻapaŋ, ma tac whinŋ bu nem mac sa.

⁸ Atimêtê daôm ɻapep ma anem ali, bu mac nem ɻacyo Sadaŋ kêsalê ɻasawa tu bu êntôm mac-ŋga ɻapanj. Inj gitôm layon naŋ taŋ atu ma kêsêlêŋ kêghi ɻapanj ma kêsalê gêŋ tu neŋ-ŋga.

9 Alhac ɳaŋga ma asap nem akēj whiŋ dōj bu akēj ɳasawa daŋ tēŋ Sadan̄ dom, ma amasuc iŋ su. Ma gauc nem bu mac nem asidōwai sēkēj whiŋ-ɳga naŋ sēmbo nom ɳagamej hoŋ, naŋ sēŋsahē ɳawapac kaiŋ tigeŋ tōm mac.

10 Anötö iŋ mwasiŋ hoŋ ɳadau naŋ kēgalêm mac sa bu piŋ mac dōj anem damiŋ Kilisi, ma awêkaiŋ iŋ ndê ɳawasi naŋ oc niŋga dom. ɳasawa sauŋ iŋ oc êngaho mac su yēc ɳawapac naŋ kwahic dec mac ahōc, ma iŋ oc ndic seŋeŋ mac ma puc mac dōj ɳa iŋ ndê ɳaclai, bu alhac ɳaŋga.

11 Iŋ ndê ɳaclai atu oc yēc ɳapaŋ. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

12 Sailas naŋ galic gitōm aneŋ asidôwa ɳandô tu puc aö dōj-ɳga, naŋ gêm aö sa dec alu ato bapia apê dindec tēŋ mac. Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê mwasiŋ dōj bu gêj ɳandô, ma êngilí mac bu tamkwê mwasiŋ dau ɳapaŋ.

13 Lau sêkēj whiŋ-ɳga naŋ sêndöc malac Babilon,* naŋ Anötö kēgalêm sa sêti iŋ ndê lau sêwhiŋ mac, naŋ sêkēj si acsalô tēŋ mac. Ma Mak, naŋ galic gitōm aneŋ balê, naŋ bocdinaŋ.

14 Akam daôm aŋkuc lau sêkēj whiŋ-ɳga si lēj. Yom malô tēŋ mac hoŋ naŋ akēj whiŋ Kilisi.

* **5:13:** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ malac Rom.

**Anötö ndê Yom Lé̃sêm Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini**
copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7